

POSEL Nizozemski velikan Ahold bi izpolnjeval več želja slovenske politike: je primerno daleč, ni ga še v regiji, ni lastnik dobaviteljev, je na borzi

Našli smo odličnega ženina za Mercator. Reči mora le še: Da

P Petra Sovdat

petra.sovdat@finance.si

Špekuliramo: je nizozemski trgovec dovolj daleč za slovenske politike, da se mu ti ne bi bali prodati Mercatorja? V Aholdu, ki deluje v devetih evropskih državah in 15 zveznih državah ZDA, pravijo, da vedno iščejo nove priložnosti. Bi jih »malček« Mercator zanimal?

Najprej pojasnilo. Če je večina politike in pol gospodarstva menilo, da Agrokor ni dovolj spodoben lastnik za Mercator, kdo bi to sploh lahko bil? Je Mercator v Sloveniji sploh mogoče prodati ali pa bo politika, ki sicer uradno ne vpliva na gospodarstvo, prodajo vedno zavirala? Če je Mercator treba prodati, kdo naj ga kupi? Kaj bi moral imeti kupec, da bi bolj kot Agrokor zadovoljil politične predstave in stereotipe:

1. Ne bi smel biti iz naše soseščine, sosedov pač ne maramo – ne Italijanov, ne Avstrijcev, ne Hrvatov. Za vse menimo, da so nam nekaj vzeli. Torej bi moral biti kupec od daleč. Američani so

preveč imperialistični, Angleži enako, Španci in Francozi so preveč mediteranski, za zgled urejenosti pa sta nam bila vedno Skandinavija in Beneluks.

2. Slovenskim izdelkom bi moral odpreti pot na zahod, ne na Balkan. Balkan lahko domnevno pokupimo sami. Nikakor ne bi smel ogroziti slovenskih izdelkov na policah.

3. Ne bi smel biti vključen v hude poslovne skandale – odpade recimo Parmalat ali katero od podjetij, povezanih z njim – ali pa bi moral skandale vsaj dostojno prebroditi, kot se zdaj ocenjuje, da je denimo podkupovalni skandal prebrodil Siemens.

Če pogledamo po mednarodnih trgovskih verigah, je eno izmed takšnih podjetij nizozemski trgovec Ahold. Kaj sploh vedo o Sloveniji, Mercatorju in ali bi jih posel v tem delu zanimal?

Kaj pravijo na Nizozemskem

Uradni odgovor iz Aholda: »Ne komentiramo morebitnih prihodnjih konkretnih dejanj. O strategiji vstopa na Balkan, po kateri sprašujete, pa lahko povemo le, da vedno iščemo nove priložnosti za rast tako v Evropi kakor tudi v ZDA – na trgih, kjer smo že, in na novih trgih.«

Kaj je Ahold

Ahold je 25. največji trgovec na svetu, ki je na trgih, na katere je vstopal, ohranjal tudi lokalne znamke. Ahold poudarja, da stavi na kakovost izdelkov, ki jih prodaja.

V družbi so bili nad vprašanjem, ali so lastniki kakšnega dobavitelja, začudeni. »Seveda

nismo.« To pomeni, da bojazni kot pri hrvaškem Agrokorju, da bi Mercatorjeve dobavitelje zamenjal z izdelki iz svojega koncerna, ni.

Na območju Balkana, kjer posluje Mercator, Ahold nima svojih trgovin. Njegovi najbližji trgovski objekti so na Češkem in Slovaškem. Tudi z nizozemskim Sparom, ki je že na našem območju, Ahold lastniško ni povezan, torej najverjetneje ne bi bilo niti zadržkov o kršitvi pravil konkurence.

Ahold je bil ustanovljen leta 1973, ustanovitelj nizozemske »baze« pa je začel trgovati v 19. stoletju. Je javna delniška družba, njegovi največji lastniki so skladi.

Tudi Ahold ni brez skandalov, vendar so jih elegantno rešili s poravnavo. Leta 2003 je v njihovi ameriški diviziji, kjer Ahold še danes ustvari največ prihodkov, izbruhnil finančni skandal. Izkazalo se je, da je družba nekaj let napihovala svoj dobiček, skupaj za okoli pol milijarde dolarjev. Analitiki so se takrat spraševali, ali gre za novi Enron, izvršni in finančni direktor sta odstopila, delnice so le na dan izbruha škandala strmoglavile za 63 odstotkov, napovedovala se je črna prihodnost. Konec leta 2005 se je družba poravnala za 1,1 milijarde dolarjev, nekaj premoženja v ZDA pa je prodala, da je poravnala svoje dolgove. Odnesli so jo, tudi ker je vodstvo matične družbe sodelovalo z organi pregona, precej bolje od drugih družb, ki so bile v tistih časih vpletene v skandale; odtlej kakšnega novega ni bilo.

Vnovič poudarjamo, da Ahold po nam znanih podatkih ni izrazil zanimanja za

Mercator, gre le za predlog Financ, kam naj pogledajo prodajalci Mercatorja.

Kdaj bi lahko bilo več znanega o prodaji Mercatorja

Banke, ki imajo v lasti dobro četrtno Mercatorja, bodo po odgovoru urada za varstvo konkurence (UVK) s Pivovarno Laško, ki ima v lasti še 23,34 odstotka trgovca, predvidoma podpisale sporazum o skupni prodaji večinskega deleža trgovca. Prodajnemu konzorciju naj bi se pridru-

žili še nekateri drugi posamični lastniki, med njimi menda srbski Rodić in Valantov id NFD 1. Laščani bodo o tem razpravljali na seji nadzornega sveta 19. maja. UVK je sicer bankam načeloma že povedal, da njegova odločba o prepovedi razpolarjanja z delnicami Mercatorja (to je urad izdal, ker banke niso pravočasno priglasile koncentracije ob plenjenju delnic Mercatorja in pozneje ob enakem glasovanju na skupščini Mercatorja) na proces skupne prodaje ne vpliva. Uradno jim bo to povedal ob proučitvi pogodbe o skupni prodaji.

Če bo šlo vse po načrtih, bi se lahko postopek prodaje začel v nekaj mesecih. Uprava Mercatorja, ki je predlagala skupno prodajo, je februarja menila, da bi največji slovenski trgovec nove lastnike dobil do konca leta. Bolj realno je, da bi ga lahko dobil v letu dni. Če ne bo spet prevladala politična floskula o nacionalnem interesu, zaradi katerega Mercatorja ne smemo prodati. ●

Stran / Page: 5

Doseg / Reach: 47000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 789 cm²

2 / 3

Mali Mercator in veliki Ahold

1.483

► prodajnih objektov

2.970

► prodajnih objektov

23.500

► zaposlenih

213

► tisoč zaposlenih

2,8

► mrd evrov prihodkov od prodaje

29,5

► mrd evrov prihodkov od prodaje

0,09

► mrd evrov dobička iz poslovanja

1,3

► mrd evrov dobička iz poslovanja

Vir: letni poročili družb

Mercatorju smo našli moža

UREDNIŠKI KOMENTAR

Peter Frankl

peter.frankl@finance.si

Kdo bi bil primeren ženin za Mercator? Preden se posvetimo morebitnemu oziroma najdenemu ženinu – ima sicer to napako, da se mora s poroko strinjati, drugače pa je po našem mnenju sen vsake slovenske tašče –, poskušajmo čisto resno analizirati, zakaj je zakon s hrvaškimi Agrokorjem propadel daleč pred njegovo sklenitvijo.

Dušan Zorko, prvi človek Laškega, bi se že v teoriji vsekakor moral zavzemati zato, da bi Laško svoj delež prodalo Agrokorju. Hrvaški snubec je namreč Laškemu ponudil tako ceno, ki je slovenski pivovar verjetno nikoli več ne bo videl. In če mora Zorko, sodeč po slovenski teoriji, delovati v interesu Laškega, potem je zaključek logičen, še posebej, če se Agrokor zaveže tudi k temu, da bo na police svoje hčere Konzum, največje trgovske verige na Hrvaškem, ki je aktivna tudi denimo v BiH in

Srbiji, uvrstil izdelke podjetij, ki sodijo v laško skupino. Tu je enako pomembna hrvaška zaveza, da bo tudi, če bi Agrokor postal pomemben lastnik Mercatorja, Laško ostalo na Mercatorjevih policah. Vse je logično. Težava pa nastane, ker imajo nekateri pomembni lastniki Laškega, predvsem finančne ustanove in tudi drugi, interes, da dobavljivi Mercatorja še naprej ostanejo na njegovih policah. Bojijo se namreč, da bi Agrokor izdelke številnih slovenskih podjetij, ki imajo takšne in drugačne poslovne vezi z lastniki Laškega, umaknili s polic, kar bi lastnikom Laškega povzročilo škodo. Te težave, zagotavlja Agrokor, ni, saj naj bi se zavezal, da tega ne bo naredil, in to čeprav bi zaradi obsežnejšega poslovanja zaslužil več, če bi na police uvrstil več izdelkov svojih tradicionalnih dobaviteljev, ki, povrh vsega, lastniško sodijo v Agrokor (Jamnica, Ledo, Pik Vrbovec in podobno).

Dušan Zorko in nadzorni svet sta torej bila v hudi zagati. Če Laško Mercatorja ne bi prodalo, potem bi bile tožbe malih delničarjev Laškega nekaj čisto normalnega. Še dobro, da je urad za varstvo konkurence Laškemu in drugim prepovedal razpolaganje z Mercatorjem, mar ne? Ta

prepoved je prišla kot naročena, lahko grenko pripomnimo.

Po drugi strani se lahko vprašamo, zakaj Agrokor vsem delničarjem Mercatorja ni ponudil prevzema. Gremo naprej: zakaj je Agrokor vrsto let zavračal uvrstitev premnogih slovenskih izdelkov na police Konzuma? Ne moreš neveste in njene družine najprej leta in leta ignorirati, potem pa kar na lepem želiš vasovati.

Hrvaški boj za Mercator je boj med dvema konkurenčnima in podobno bizarnima okoljema, ki se povrh vsega še ne marata preveč. Na Hrvaškem je Agrokor »bog in batina«, na Slovenskem je do nastopa finančne krize bilo Laško. Gre za dva sistema, ki v normalni družbi nikoli ne bi smela postati tako veličastno pomembna. Laško je prek svojih tajkunske-bančno-političnih mrež Slovincem ugrabilo državo, Ivica Todorčić, lastnik Agrokorja, pa Hrvatom. Na Hrvaškem je moč Agrokorja izjemna in tam se ve, kdo je gazda, na Slovenskem pa je moč Laškega do pred kratkim bila izjemna, a zaradi prepletenosti vsega in vseh nikoli ne veš, kdo ima kaj in kdo je za kaj odgovoren.

Mercator bomo Slovenci prej ali slej morali prodati. Za-

radi marsičesa, predvsem zaradi pomanjkanja denarja, bomo v to prisiljeni. In zdaj k predlaganemu ženinu, malo za šalo, malo zares: Ahold, ogromni trgovec, je iz Nizozemske, države, po kateri se Slovenci radi zgledujemo. Pa preblizu ni, ni Avstrijec, Italijan ali, bog ne daj, Hrvat, že zato ne bo ogrožal našega ognjišča, bi lahko rekli odločevalci iz naše politike. Poleg tega ima svoje naložbe tudi v skandinavskih državah, mar ni to lepo, Slovenci pa bi ja radi živeli tako kot na Švedskem (to, da pri nas sicer nimamo kaj dosti pojma o tem, kako so Švedi že pred leti preoblikovali slovenski ideal v nekaj drugega in se tako rešili pred nazadovanjem, ni pomembno). Povrh vsega pa Ahold pozna tudi srednjo Evropo, kaj je lepšega?

Idealni ženin za Mercator je torej Ahold. Upamo lahko samo, da bo za naš biser povsem razvezal mošnjiček, obiskal primerne ljudi, se ne vtikal v poslovanje in da se bo zavedal, kakšna čast je to, da lahko kupi slovensko podjetje. Če te ponižnosti ne bo občutil, mu Mercatorja pač ne bomo (pro)dali. In tako bomo drveli iz zmage v zmago do končnega poraza. ●